

DEVELOPING A CULTURE OF COMMUNICATION AMONG EDUCATORS IN ORGANIZING THE PRESCHOOL EDUCATIONAL PROCESS

Yulduz Yakubova¹

International Nordic University

DOI: 10.5281/zenodo.15382705

Article History	Abstract
Received: 10.04.2025 Accepted: 08.05.2025	Today, free personal problems require transfer to modern pedagogical technology in educational organizations. Implementation of the current educational supplement "Uzbekistan 2030 development program" for preschool "Improving the health of pre-school teachers, effective development of entrepreneurial communication skills, aimed at implementing the road education program. to reveal ways of organization.

Keywords: Education, EI, communication, personality, competence.

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

¹ Master's degree in Educational Institution Management, International Nordic University, Uzbekistan

MAKTABGACHA TA'LIM TARBIYA JARAYONINI TASHKIL ETISHDA PEDAGOGLARNING MULOQOT MADANIYATINI RIVOJLANTIRISH

KALIT SO'ZLAR/
КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА:

Ta'lim-tarbiya, EI, muloqot, shaxs, kompetensiya

ANNOTATSIYA/ АННОТАЦИЯ

Bugungi kunda erkin shaxsni shakllantirish muammosi ta'lim tashkilotlarida o'quv-tarbiyaviy ishlarni zamonaviy pedagogik texnologiyaga o'tkazishni taqozo etadi. Joriy etilgan o'qitish tizimini O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini amalga oshirish bo'yicha «Yo'l xaritasi ga muvofiq tarbiyachi pedagoglarni solohiyatini oshirish, ishbirarmonlik kommunikativ kompetensiyalarini oshirish ham dolzarb vazifa sifatida qaralmoqda. Maqola mazkur mezonlarni samarali tashkil etish yo'llarini ochib berishga qaratilgan.

Kirish

Maktabgacha ta'lim muassasalarida olib borilgan ilmiy-tadqiqot ishlarining amaliyoti va natijalari shuni ko'rsatadiki, zamonaviy maktabgacha ta'lim tizimining ko'plab muammolari direktorlar va pedagog xodimlarning malakasining etishmasligi va bunday turdagi tashkilotlarda rivojlanish tizimining mavjud emasligi bilan bog'liq.

Ta'limdagi oldingi maqsadlarga qaramay, davlat maqsadlaridan shaxsiy, pedagogik tadqiqotlarga o'tish hali ham maktabgacha ta'lim tashkilotining so'nggi muhitiga muvofiq, soha xodimlarining kommunikativ vakolatlarining tabiati, tuzilishi, rivojlanish siyosati mavzusiga to'g'ri kelmaydi. Ularning ishiga qo'yiladigan talablar, pedagogik, psixologik va sotsiologik adabiyotlarda ta'limda menejmentning turli jihatlari muhokama qilinmoqda. Pedagogik menejmentning qonuniyatlari ko'plab olimlarning tadqiqot ishlarida bayon etilgan bugungi kunda O'zbekiston hududida ayrim maktabgacha ta'lim tashkilotlaridagi pedagog kadrlarning hissiy intellekt (EI) shaxsiy va kasbiy munosabatlarni yaxshilash orqali o'zi va boshqalardagi his-tuyg'ularni anglash va boshqarishni o'z ichiga olish ko'nikmalarining yetishmasligi sababli ijtimoiy tarmoqlarda turli xil holatlarning guvohi bo'lmoqdamiz. Elning asosiy nazariyalari muloqot va qaror qabul qilishni yaxshilash uchun o'z-o'zini anglash, empatiya va ijtimoiy ko'nikmalar kabi tarkibiy qismlarni ajratib ko'rsatishdan iborat bo'lib, zamonaviy pedagogika va bugun alfa avlod deb yuritilayotgan yoshlar qatlamini tarbiyalashda asosiy egallanishi kerak bo'lgan bilimlar negiziga aylanmoqda. Bu borada qator ilmiy izlanishlar olib borilib olimlar muloqot kompetensiyalarini ijtimoiy boshqaruvning bir turi sifatida qarashgan.¹ Boshqalar esa yangi tipdagi bosh shaxsni rivojlantirish masalalarini o'rgandilar. Yana bir guruh olimlar o'z asarlarini ta'lim muassasalari, jumladan, maktabgacha ta'lim muassasalari rahbarlarining boshqaruv mahoratini oshirishga bag'ishladi. Ta'limdagi boshqaruv faoliyatini tizimli tavsiflash bo'yicha ishlar orasida menejmentning professionalligi, malakasi va malakasini

oshirishni o'rganish tarbiyachi pedagoglar faoliyatini rivojlantirishga qiziqish uyg'otadi.

Adabiyotlar tahlili

Toshkent viloyati Chirchiq davlat Instituti o'qituvchisi Ra'no Xamidovna "Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasini amalda joriy etish texnologiyalari" maqolasida, Sh.Shodmonova "Maktabgacha pedagogika" qo'llanmasida maktabgacha ta'lim tashkilotlari pedagoglarining muloqotchalik kompetensiyalarini o'rganishgan.

Maktabgacha boshqaruv ta'limi sohasida boshqaruv faoliyati mazmuni K.Belaya, T.Danilina, L.Kiseleva, T.Lagoda, V.Maslov, E.Nikitina, E.Tonkonogaya, P.Tretyakovlarning tadqiqotlarida kuzatilgan. , L. Falyushina va boshqalar izchil ravishda o'rganilganligi ma'lim.

Maqolada maktabgacha ta'lim tashkiloti pedagoglarining o'rganilishi lozim bo'lgan asosiy talablarning xususiyatlari keltirilgan. Tadqiqot mavzusining dolzarbligi pedagoglarda kommunikatsiya rivojlanishining o'sib borayotgan tendentsiyasidan kelib chiqadi, shuning uchun xodimlarning ishbilarmonlik kommunikativ malakasi ularning kasbi uchun muhim talabdir. Ta'lim tashkilotlari ta'limi sifatini oshirishda nafaqat O'zbekiston, balki jahon jamiyati uchun ham muhim masalalardan biridir, chunki hozirgi vaqtda yuqori texnologiyalar va odamlarning axborot-intellektual rivojlanishini oshirishga ustuvor ahamiyat qaratayotgan davlatlar o'z oldiga qo'yiladigan talablarga javob beradi.

Bunday sharoitda pedagogik ta'lim o'z tarbiyalanuvchilariga tor ko'nikmalarni, shuningdek, kompetensiyalarni, ayniqsa, asosiy kommunikativ qobiliyatlarni rivojlantirishni ko'zlaydi. Yangi dasturlar asosida tarbiyachilarni tayyorlashda ham O'zbekiston ta'lim tizimida izchil ishlar amalga oshirilishi nazarda tutilgan. Ammo, bo'lajak tarbiyachilarni tayyorlashda Oliy o'quv yurtlarida talabalarni tayyorlashning mavjud tizimini o'quv jarayonining talabalar o'rtasida kreativ yondashuvchi kompetensiyani rivojlantirishga sust yo'naltirilganligi, shuningdek, uning rivojlanishini ta'minlash uchun zarur bo'lgan muhim boshqaruv va pedagogik sharoitlar tizimining yo'qligi, cheklangan foydalanish bilan tavsiflanishi mumkin. Hozirgi zamon talablarini va standartlarini inobatga olgan holda maktabgacha ta'lim tashkilotlarida barkamol avlodni shakllantirishga dior ta'lim tarbiya jarayonini yangi sifat darajasiga ko'tarish davri o'ta muhim va alohida vazifalarni qo'yadi. Yangi xodim sifatida faoliyat boshlagan pedagog olgan bilimlarini va kommunikativ salohiyati yuqori dajadagi ta'lim tajribasini amaliyotga qo'llay olishi lozim. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarini milliy va ma'naviy bilim ko'nikmalarini shakllanishida muhim omil sifatida qaraladi.

Natija

Maktabgacha ta'lim tashkiloti xodimi va kasbiy faoliyatga birinchi marta jalb qilingan bitiruvchi maktabgacha ta'lim muassasasidagi hamkasblari bilan muloqotga asoslangan kasbiy vazifalarni bajarishda ma'lum qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin.

Muloqot jarayoni deyarli barcha sohalarda yuqori professional darajaning tarkibiy qismlaridan biriga aylanadi, chunki har qanday mutaxassis axborot almashinuvida ishtirok etadi, boshqalar bilan o'zaro munosabatda bo'ladi. Ammo bir qator kasblar mavjudki, ularda muloqot asosiy faoliyat hisoblanadi va kommunikativ kompetensiya kasbiy ta'limning

asosiy tarkibiy qismi hisoblanadi. Maktabgacha yosh davri- bu bola rivojlanishining eng samarali va jadal jarayondir.

Ta'lim tashkiloti rahbari va pedagog xodimlari faoliyati davomida samaradorlikka erishish uchun ta'lim sohasidagi normativ-huquqiy me'yorlar asosida maktabgacha yoshdagi bolalarning har tomonlama intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy rivojlanishi uchun shart-sharoitlar yaratishga -bolalarning sifatli maktabgacha ta'lim bilan qamrovini oshirish, undan teng foydalanish imkoniyatlarini ta'minlash, mazkur sohada davlat-xususiy sherikligini rivojlantirga -maktabgacha ta'lim tizimiga innovatsiyalarni, ilg'or pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etishga maktabgacha ta'limni boshqarish tizimini takomillashtirish, maktabgacha ta'lim muassasalari faoliyatini moliyalashtirish shaffofligi va samaradorligini ta'minlashga erishiladi.

Maktabgacha ta'lim tizimiga maktabgacha ta'lim tizimi xodimlarini tayyorlash, qayta tayyorlash, malakasini oshirish, tanlab olish va rivojlantirishga mutlaqo yangi yondashuvlarni joriy etishgan yonalishlardagi ishitroki amalda bolalarda ma'naviy kamolotning yuksalishi uchun xizmat qiladi.

Ta'lim tashkiloti xodimlarining kompetentsiyasini rivojlantirish modeli aloqa sohasida bo'lajak maktab yoshidagi bolalarni tayyorlashga tizimli yondashuvni ta'minlaydi. Asosiy tarkibiy qismlar tarkibining o'ziga xos xususiyatlarini (motivatsion, nazariy, amaliy) aks ettiradi va maqsadli hisoblanadi.

Xodimning muloqot sohasidagi boshqaruv qobiliyatlarini, shu jumladan maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda 3.

Xulosa

Maktabgacha ta'lim tashkiloti pedagog xodimlarining kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantirish muammosi keyingi o'rganish uchun keng maydonga ega. Eksperimental o'rganish jarayoni o'quv faoliyatining turli shakllarini o'z ichiga oladi: ma'ruzalar, seminarlar, laboratoriya va ilmiy seminarlar, yosh xodimlarning mustaqil ishi, tadqiqot muammoli guruhi. Muloqotda ishbilarmonlik kasbiy ko'nikmalarini rivojlantirish darajasining miqdoriy va sifat xususiyatlarini oshirish uchun

- aloqa jarayonini boshlash, saqlash va yakunlash qobiliyati; muloqot jarayonida o'z his-tuyg'ularini boshqarish qobiliyati;

- raqibga fikringizni qabul qiladigan tarzda ta'sir o'tkazish qobiliyatiga ega bo'lish;

- turli tashkiliy shakllarda muloqot qilishga hohish orttirish

-bayonotning natijasini bashorat qilish qobiliyati;

-ma'lumotlarni uzatish;

-xavfsiz nutq sherigi bo'lish qobiliyati; strategik chiziqni saqlab qolish qobiliyati kabi

kompetensiyalarni rivojlanitish orqali erishiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1.https://en.wikipedia.org/wiki/Emotional_intelligence

2 Grosheva I.V, Djanpeisova G.E, mikailova U.T, Ismailova M.A, Kenjabayeva D.A "Oyin orqali ta'lim olish" Toshkent-2020

3. Shabaeva & Tanyukevich, 2017, 242-bet).; tadbirlarni tashkil qilish qobiliyati

4. Navro'zova Dilmora Dilshod qizi. "Maktabgacha ta'lim tarbiya tashkilotida ishbilarmonlik o'yinlar."

5. Ra'no Xamidovna "Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasini amalda joriy etish texnologiyalari"

6. Buxoro Davlat Pedagogika Instituti Sh.Shodmonova "Maktabgacha pedagogika" qo'llanmasida

7. "Research Of Development Of Communicative Competence Of Future Managers Pre-School Educational Institutions" Irina Boronilova, Guzel Shabaeva, Nelli Syrtlanova, Alfiya Akchulpanova